

TREFALDIGHETSKYRKAN

Trefaldighetskyrkan kallas också Tyska kyrkan eftersom den fram till 1846 var Karlskronas tyska församlings kyrka. Grundstenen lades den tredje juni 1697, samma år som Karlskronas grundare Karl XI dog. Församlingen var liten och hade knappa tillgångar men kungen, änkedrottningen, Wachtmeister och tyska församlingar i Sverige bidrog med medel för kyrkans uppförande.

Församlingen planerade ursprungligen att bygga en långhuskyrka med ett högt torn i väster, men under greve Hans Wachtmeisters inflytande valde man istället Nicodemus Tessins (den yngre, 1654-1728 som även ritat Stockholms slott och Fredrikskyrkan i Karlskrona) förslag med ett altare i söder. Tessin hade tagit intryck av fransk och italiensk barockarkitektur. Palladis Villa Rotonda i Virenga nämns som en möjlig förebild till Trefaldighetskyrkan. (1)

Invigningen skedde den 27 juni 1709, dagen före slaget vid Poltava, vilket benämns som det största svenska militära nederlaget någonsin. Kyrkan var inte helt färdigställd vid invigningen. Man hade inget riktigt tak, bara en kraftig segelduk. Finansieringen av takläggningen tog flera år så koppartaket lades på först 1750.

Stadens brand 1790 förstörde också kyrkan. Endast de svartbrända murarna stod kvar. Det enda man lyckades få ut och rädda var de två ljuskronorna i mässing från 1722 och minnestavlan krönt med kyrkan i relief, skänkt av kyrkoherden J B Wolff 1789. Redan året därpå började man planera återuppbyggnaden efter Olof Tempelmans ritningar. Den nya kupolen ritades i nyklassicistisk stil.

Takmålningen utfördes av bildhuggaren Johan Törnström och hans son Emmanuel Törnström. I solen i kupolens mitt står det Jahve som betyder Gud på hebreiska. (2)

Johan Törnström gjorde även altaruppsatsen och predikstolen.

Vid återinvigningen 1802 fick kyrkan namnet Fredrica Dorothea Wilhelmina efter Gustav IV Adolfs drottning. Efter kungens avsättning och kungafamiliens landsförvisning fick den sitt nuvarande namn.

Trefaldighetskyrkans första orgel, byggd av orgelbyggare Richter från Stralsund, blev liksom resten av kyrkan förstörd i branden 1790. År 1822 skänktes en orgel, troligen en hemorgel, till den återuppbyggda kyrkan. Denna orgel finns ännu bevarad i Lärbro kyrka på Gotland. På nyårsdagen 1828 invigdes den nuvarande orgeln byggd av Pehr Zacharias Strand från Stockholm. Orgeln är ett levande tidsdokument vad gäller det svenska orgelbyggeriet under 1800-talet och är det mest välbevarade och största instrumentet av Strand som finns kvar. Den ståtliga empirefasaden ritades av överintendentsämbetets arkitekt C G Blom. (3)

Dopfunten av röd öländsk kalksten är från 1685. Dopfatet av mässing och koppar är troligtvis från Nürnberg. I dess botten ser man en framställning av syndafallet. Kristallkronan på orgelläktaren skänktes till kyrkan av handlaren Michaelis omkring 1800. Träkorset som tidigare haft sin plats i Fredrikskyrkan är gjort av bildhuggaren J A Hawerman vid 1800-talets mitt.

Under kyrkans korparti finns ett mäktigt gravvalv tillhörande familjen Wachtmeister. Nedgången ligger framför kortrappan och täcks av träluckor. I gravvalvet är ett trettiotal personer gravlagda däribland amiral-generalen greve Hans Wachtmeister, en av stadens grundläggare, död 1714.

Trefaldighetskyrkan är en del av Örlogsstaden Karlskrona som 1998 upptogs på UNESCO:s världsarvslista. (4)

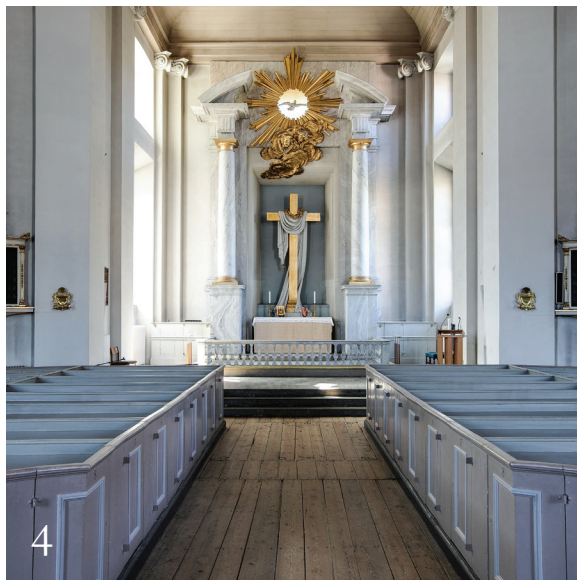

Foto: MickeOlsson.se

Församlingsexpeditionen tel: 0455-33 47 00
karlskrona-aspo.pastorat@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/karlskrona

Svenska kyrkan Karlskrona

**Svenska
kyrkan**